

ÜLENURME VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2008 - 2011

Vastu võetud 09.03.2004 Ülenurme Vallavolikogu määrus nr 2
Muudetud 28.september 2004 Ülenurme vallavolikogu määrus nr 10
Muudetud 20.september 2005 Ülenurme vallavolikogu määrus nr 15
Muudetud 12.detsember 2006 Ülenurme vallavolikogu määrus nr 21
Uus redaktsioon 04.september 2007 Ülenurme Vallavolikogu määrus nr 15
Muudetud 15.jaanuar 2008 Ülenurme Vallavolikogu määrus nr 01

SISUKORD

1. Eessõna
2. Ülenurme valla üldiseloostus
3. Visioon ja strateegia
  - 3.1 Visioon
  - 3.2 Strateegilised eesmärgid
4. Valla olukord, probleemid ja strateegilised tegevused
  - 4.1 Sotsiaalsfäär
  - 4.2 Ettevõtlus, põllumajandus, turism
  - 4.3 Infrastruktuur, keskkond,
5. Tegevuskava aastateks 2008 - 2011

1. EESSÕNA

Käesolev "Ülenurme valla arengukava aastateks 2008 – 2011" on uuendatud versioon dokumendist "Ülenurme valla arengukava 2004 – 2010"

Arengukava on dokument, mis on valla pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele (KOKS § 37)

Arengukava on pidevalt uuendamist vajav dokument, mille volikogu vaatab läbi hiljemalt iga aasta 1.oktoobriks ja arengukava peab hõlmama mis tahes eelarveaastal vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat. Volikogu võtab vastu otsuse arengukava täitmise ja vajadusel muutmise kohta.

Arengukava tugineb seni tehtule, teoksil olevale ja kavandatavale.

Arengukava on aluseks eelarve koostamisel, investeringute kavandamisel ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisel ning laenude võtmisel.

2. ÜLENURME VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

Ülenurme vald asub Tartu maakonnas, piirneb vahetult Tartu linnaga, Tähtvere, Nõo, Kambja, Haaslava ja Luunja vallaga.

Vallapindala on 86,4 km², mis moodustab 2,8% Tartumaast ja on oma pindalalt Tartumaal väiksemaid. Ülenurme vallas on kaks üle tuhande elanikuga alevikku (Ülenurme ja Tõrvandi) ning 12 küla (Soinaste, Räni, Külitse, Lepiku, Laane, Reola, Uhti, Läti, Täsvere, Össu, Soosilla)

ja Lemmatsi). Keskus paikneb Ülenurme alevikus. Seisuga 1.jaanuar 2008.a. oli registreeritud valla elanikeks 5312 inimest. (tabel 1).

Tabel 1 **Elanike arv**

KÜLA	01.01. 2004			01.08.2007	01.01.2008
	mehed	naised	kokku	kokku	kokku
Külitse	204	198	402	512	524
Laane	28	29	57	64	69
Lemmatsi	53	55	108	133	137
Lepiku	42	44	86	95	97
Läti	12	9	21	20	22
Reola	86	81	167	164	164
Räni	210	234	444	431	439
Soinaste	133	157	290	445	474
Soosilla	28	16	44	60	59
Täsvere	5	6	11	16	19
Uhti	144	159	303	296	295
Õssu	22	22	44	111	124
Tõrvandi	711	761	1472	1494	1523
Ülenurme	482	559	1041	1334	1366
	KOKKU:		4490	5203	5312

Valla elanike arv on viimaste aastate jooksul suurenenud, sest vallas toimub väga intensiivne elamuehitus.

Valla elanike haridustase on suhteliselt kõrge ning annab hea eelduse konkureerimaks tööturul. Valla tööealiste elanike arv on 64,3 %. Töötute arv vallas on vähenenud ja ametlikult on töötuks registreeritud seisuga 01.07.2007 vaid 19 inimest. Töökohtadega kindlustatus ongi üheks sotsiaalse stabiilsuse garantiiks. Vald saab tööhõive tõstmisele kaasa aidata nii ettevõtluse soodustamise kui täiendkoolituse toetamisega. Puudus on aga kvalifitseeritud tööjõust, mistõttu tööandjad kasutavad väljastpoolt valda pärit tööjõudu.

1950.aasta rajoniseerimiseni vastas praegune Ülenurme vald põhiliselt Ropka vallale, hiljem Lemmatsi külanõukogu, mis nimetati 1981.aastal Ülenurme külanõukoguks ja 1.novembrist 1990.aastal sai omavalitsusliku valla staatuse.

Ülenurme valla võib jagada kolmeks suhteliselt eraldatud alaks. Seda tingivad eelkõige valda läbivad raudteed: Tartu-Valga ja Tartu-Orava suunal. Valla territooriumil on kokku 14 riigiteed. Olulisemad neist on Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee, Jõhvi-Tartu-Valga maantee ja Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme maantee. Seoses riigimaanteede rekonstrueerimise ja laiendamisega likvideeritakse mitmed olemasolevad maanteele peale- ja mahaõidud, mis tekitab tõsise probleemi transpordis, juurdepääsud kruntidele tuleb tagada kogujateedega. Valla eelarve 2004 – 2007 aasta tuludest ja kuludest annab ülevaate tabel nr 2 .

Tabel 2

ÜLENURME VALLA TULUD 2004 - 2007 (tuh. kr.)

TULUD	Tegelik 2004	Tegelik 2005	Tegelik 2006	Eelarve 2007
Laenude võtmine		1 267	4 128	
Laenu tagasimaks	-456	-683	-2 315	-748
Liisingu tagasimaks	-28	-30	-21	
Maksud	20 495	24 906	33 640	31 250
Kaupade ja teenuste müük	5 481	6 359	7 066	6 691
Toetused	10 099	13 349	17 661	17 274
s.h.riigieelarvest	9 791	11 993	13 976	17 141
Muud tulud	1 277	890	732	4 344
KOKKU TULUD	36 868	46 058	60 891	58 811
KULUD	2004	2005	2006	2007
Aktsiate ja osade ost	47	1 269	2 628	
Valitsemine	2 431	2 813	3 666	3 448
Riigikaitse	40	36	45	
Avalik kord	31	36	36	16
Majandus	2 938	4 152	6 256	7 541
Keskkonnakaitse	678	1 612	929	759
Elamumajandus	1 399	2 535	3 505	4 587
Tervishoid	220	251	248	249
Kultuur, vaba aeg	4 167	5 080	6 536	6 307
Haridus	21 878	29 426	31 206	33 308
Sotsiaalne kaitse	1 574	2 408	2 261	2 596
KOKKU KULUD	35 403	49 618	57 316	58 811

3. VISIOON JA STRATEEGIA

3.1 VISIOON

Ülenurme vald 2011.aastal on -

- haldussuutlik ja koostööaldis,
- inimest väärtustava turvalise ja kvaliteetse elukeskkonnaga,
- kaasaegse infrastruktuuriga ja arenev,
- haritust, ettevõtlikust, kultuuritraditsioone väärtustav omavalitsus.

3.2 STRATEEGILISED EESMÄRGID

- tugev majandusareng ja uued töökohad
- konkurentsivõimelise hariduse tagamine
- tehnilise ja sotsiaalse infrastruktuuri kaasajastamine
- turvalise elukeskkonna tagamine
- kultuuritraditsioonide jätkamine ja kultuurielu ning sportimisvõimaluste mitmekesistamine
- turismi arendamine.

4. VALLA OLUKORD, PROBLEEMID JA STRATEEGILISED TEGEVUSED

4.1 SOTSIAALSFÄÄR

4.1.1 Alusharidus

Ülenurme vallas on kaks lasteaeda – Ülenurme ja Tõrvandi. Lasteaiad on Ülenurme valla haridusasutused, kus õppe- ja kasvatustöö aluseks on EV alushariduse raamõppekava ja lasteaia õppekava, mis määravad vastavalt lapse eale arendamise programmi. Viimane läbitakse õppeaasta aktiivsel perioodil 01.09 – 31.05; suvekuudel toimub omandatu kordamine.

Lasteaedade missiooniks on luua eeldused ja tingimused selleks, et lapsed omandaksid kooliminekuks vajalikud oskused, õpioskused, väärtushinnangud ja käitumisnormid.

Eesmärgiks on, et lasteaed on lapsekeskne, kodune, turvaline.

Lasteaedade rahastamine toimub valla eelarvelistest vahenditest ja lapsevanema poolt kaetavast osast, mis koosneb kuu toidukulust, osalustasust.

• **Ülenurme Lasteaed** tegutseb 1979 aastast

- Lasteaed omab koostöösluba (06.12.2007. a.)
- Lasteaias on 6 rühma:

Sõimerühma – kuni 3 aastased;
Noorem rühm – 3-4 aastased
Keskmine rühm – 4 aastased
Keskmine rühm – 5 aastased
Vanem rühm – 6-7 aastased
Sobitusrühm – 3-4 aastased

-
- Lapsi on nimekirjas 27.08.07a. seisuga 122, nendest 16 sõimeealist ja 106 aiarühma last
  - Lasteaias on töötajaid 30, nendest 18 pedagoogi, kellest 8 kõrgharidusega ja 10 kesk-eri haridusega. Kaks pedagoogi omandamas kõrgharidust.

- 2008.a. läheb kooli 14 last; 2009.a. 31 last; 2010.a. 24 last; 2011.a. 48 last.
- Järjekorras 27.08.2007.a. seisuga on 110 last; 2007, 2008, 2009.a. vabu kohti ei ole.
- Alates 30.10. 2006.a.on avatud lasteaia interneti koduleht www.ylenurmelasteaed.ee,
Lasteaial olemas ka tutvustav voldik, mis sisaldab vajalikku infot Ülenurme lasteaia kohta.

Lähiülesanded:

- Ehitada käsitöökeskus sõimerühmaks
- Rekonstrueerida keskküttesüsteem ja elektrisüsteem ja jätkata remonditöid
- Uuendada laste mööbel
- Täiendada õueala eakohaste mänguvahenditega, muretseda jätkuvalt juurde kaasaegseid õppeotstarbelisi vahendeid

Tõrvandi lasteaed tegutseb 1969 aastast

Lasteaed omab koolitusluba alates 02.11.2005.a.

Lasteaias on 4 rühma:

- sõimerühm – kuni 3 aastased
- noorem rühm – 3-4 aastased
- keskmine rühm – 5-6 aastased
- vanem rühm – 6-7 aastased

Lapsi on nimekirjas 27.08.07.a. seisuga 84, nendest 16 sõimes ja 60 aiarühmades.

- Lasteaias on 21 töötajat. Rühmaõpetajaid on 8 ja lisaks veel muusika-, liikumisõpetaja ja logopeed. Pedagoogidest on 7 kõrgharidusega, 2 keskeri ja 3 omandamas kõrgharidust.
- 2008.a. läheb kooli 16 last, 2009.a. 19 last. 2010.a. 14 last, 2011.a. 19 last
- Järjekorras 27.08.2007.a. seisuga 95 last. Vabu kohti ei ole.
- Huvialaringidena töötavad võimlemis- ja jalgpalliring. Algavast õppeaastast jätkab ka tööd beebikool.

Lõppenud õppeaastal on suuremat tähelepanu pööratud lasteaia õueväljaku kaasajastamisele. Kõigi nelja rühma väljakul on kaasaegsed ronimisvahendid ja kiiged, uuendatud on piirdead ja väravad, lasteaia staadion on saanud uue katte. Eeloleval aastal jätkub õueala korrastamine.

Seoses intensiivse elamuehitusega on tekkinud lasteaia kohtade defitsiit ja selle leevendamiseks on planeeritud ehitada lasteaed Soinaste külla. Taotlus maa munitsipaalomandisse saamiseks on esitatud keskkonnaministrile. Üldplaneeringuga nähakse ette lasteaed ka Külitsesse.

4.1.2 Üldharidus

Reolas-Ülenurmel on lastele koolitarkust jagatud alates 1766. aastast. 1984.a. avati koolimaja Ülenurmel. Tööd alustas keskkool 357 õpilase ja 27 õpetajaga. Kool kasvas kiiresti ja maja jäi kitsaks ning seetõttu avati 1994.a Tõrvandi Algkool. Seoses õpilaste arvu vähenemisega ja õppetöö paremaks korraldamiseks ning rahaliste vahendite tõhusamaks kasutamiseks liideti Tõrvandi algkool Ülenurme Gümnaasiumiga 1.septembril 2003 aastal.

Õpilaste arv Ülenurme Gümnaasiumis

2002/2003	659
2003/2004	612
2004/2005	637
2005/2006	638
2006/2007	675
2007/2008	635

Ülenurme Gümnaasiumi hoonetekompleksi kuulub 1990. a valminud *regupolk* kattega täismõõtmetega staadion, 1992. a valmis spordihoone 5 saaliga (üldpind 3791m²). Koolile kuulub ka Tõrvandi kaarhallis asuv spordisaal. Kooli kasutada on õpilaste internaat korrusmaja neljas korteris Ülenurmel.

Ülenurme Gümnaasiumi ruumides töötab Ülenurme Muusikakool 120 õpilasega, korvpallikool, ja velskripunkt. Õpilaste kasutada on kooli raamatukogu ja kooli majandada olev söökla Ülenurmel.

Esiialgu jätkab Ülenurme Gümnaasium tegevust kahes majas. Valminud on Ülenurme Gümnaasiumi laienduse ja ümberehituse eskiisprojekt. Projekteerimisel on Ülenurme Gümnaasiumi algklasside tiiva juurdeehitus koos söökla, internaadi, muusikakooli ruumide, ujula ning raamatukogu laiendamisega.

Tänane seis

- arvestatav gümnaasium maakonnas; muusika- ja spordikallak; humanitaar-, reaal-, loodus- ja spordiklassid - kokku 635 õpilast, 26 klassikomplekti;
- koolist on kujunenud baasgümnaasium Ülenurme, Kambja, Kuuste, Haaslava jt Ülenurme valda ümbritsevate põhikoolide tarbeks;
- koolil on kuni 30 kohaga internaat, mis loob eeldused gümnaasiumiõpilaste arvu stabiilsuse hoidmiseks ja andekate õpilaste koolitoomiseks;
- tasemel kaader, normaalne koormus õpetajatel;
- kuue saaliga spordikompleks, korvpallikool, muusikakool;
- valla suur toetus huvitegevusele (sport, muusika, aineringid)- 31 ringi,
- sündimuse vähemust kompenseerib suur ehitustegevus vallas;
- arvutiseerimine üle vabariigi keskmise, õpilaste kasutada suur arvutiklass 32 arvutiga, õpetajatel läptopid;
- koostöös Tartu Lennukolledžiga on loodud eelkutseõppe võimalus gümnaasiumiõpilastele.
- kuulumine Pierre de Coubertini koolide rahvusvahelisse võrgustikku
- sõpruskool Soomes Joroinenis

Lahendamist vajab (Lähiülesanded)

- **juurdeehitus** algklassidele koos söökla, raamatukogu, internaadi, ujula, muusikakooli klasside ja tööõpetusklasside väljaehitamisega;
- **23. aastase koolimaja** amortisatsioon, soojustatud ainult koolimaja esikülg
- **küttesüsteem** ei ole reguleeritav, torud amortiseerunud; soojasõlmede rekonstrueerimine hädavajalik;
- **ventilatsioon** puudub
- automaatne **tulekahjusignalisatsioon** puudub
- **tuletõkkeused** puuduvad
- **söökla** kui nõukogudeaegne ehitus: ebaratsionaalne köök, söögisaal kitsas, toitlustamine 4 vahetuses, toiduliini rakendamine ei ole võimalik;
- **internaat** : 4 korterit, ei vasta nõuetele
- **poiste tööõpetusklassi** mittevastavus nõuetele ja kaasaegsete õppevahendite vähesus;
- **raamatukogu** ruuminappus, mis ei toeta kooli õppetööd;
- **väiksed klassiruumid** gümnaasiumis.

4.1.3 Muusikakool

Ülenurme Muusikakool alustas tööd 1989 a. sügisel. Kool kasvas välja Ülenurme Gümnaasiumi muusikakallakuga klassidest. Kooli ruumid asuvad Ülenurme Gümnaasiumi hoones. Muusikakooli üheks eesmärgiks on laste ja noorte loomevõime avastamine ja kavakindel arendamine. Muusikakool on Ülenurme valla vaimsuse kandja ja muusika propageerija. Käesoleval õppeaastal õpib muusikakoolis 122 õpilast. Lapsi õpetab 20 pedagoogi. Õpetatavad erialad on klaver, akordion, plokkflööt, flööt, saksofon, klarnet, trompet, tromboon, metsasarv, viiul ja pop-jazz laul. Selleks, et olemasolevat taset säilitada ja edasi arendada vajab kool nõuetekohaseid klassiruumide, kammersaali kontserttegevuse korraldamiseks ja kaasaegseid instrumente.

Probleemiks on suur ruumipuudus, vaja oleks juurde klassiruumi. Gümnaasiumi juurdeehituse valmimiseni aitaks ruumipuudust leevendada muusikakooli tiivas olevate majandus ja koristajate puhkeruumide kohandamine klassideks.

4.1.4 Kultuurimaja

Valla ainus kultuurimaja asub Uhti külas, kus tegutseb 12 taidlus – ja huvialaringi. 1999.aastal renoveeriti kultuurimaja I korrus, kultuurimaja II korrus renoveeriti 2004 aastal ja selleks taotleti raha PRIA-st külade taastamise ja arendamise investeeringutoetuse fondist. Kultuurimajas korraldatakse erinevaid üritusi, on välja kujunenud traditsioonilised üritused - laste lauluvõistlus, vallarahva jaaniõhtu, külasimman, volbridisko, vabariigi aastapäeva ja valla aastapäeva tähistamine, tantsuõhtud erinevate ansamblitega. Populaarseks on muutunud vanurite iga-aastased jõulupeod. Kavatas on Reola kultuurimaja kiigeplatsile rajada vabaõhulava ja välja ehitada Reola kultuurimaja välisvalgustus. Puhastamist vajab ka kultuurimaja kiigeplatsil asuv tiik.

4.1.5 Ülenurme spordikool, sport

Ülenurme vallavolikogu 06.märtsi 2007.a. otsusega nr 12 anti vallavalitsusele nõusolek asutada Ülenurme Spordikool. Kinnitatud on spordikooli põhimäärus ja spordikoolile on antud koolitusluba.

Põhilised valla spordirajatised on Ülenurme ja Tõrvandi alevikes. Sporditegemiseks baas on hea, olemas on 6 spordisaali, staadion, toetatakse erinevaid spordiüritusi.

Renoveeritud on Ülenurme Gümnaasiumi spordisaali valgustus ja remonditud spordihoone rõivistud ja tõstesaal.

2005 aastal toimus osaline akende vahetus ka Tõrvandi spordisaalis.

Vastavalt Ülenurme Vallavolikogu poolt kehtestatud Tõrvandi aleviku Tennisehalli ja lähiala detailplaneeringule on kavandatud Tõrvandi spordihoone ja Aia tänava vahelisele haljasalale rajada tenniseväljakud nii sisehallis kui õues, võrkpalli- ja korvpalliväljakud, ujula ning minigolfirada. Tõrvandi algkooli hoone kõrvale on võimalik ehitada skatepark.

Tõrvandi alevikus on spordiväljak koos tuletõrje treeningtorniga.

Ülenurme alevikus on olemas tennise ja palliplats kuid selleks, et seda täisväärtuslikult kasutataks vajab see renoveerimist. Poldri täva haljasalal asuvale tiigile on võimalik talvel rajada uisuplats..

Loomisel on Tõrvandi parkmetsa tervisespordirada, mille ehitus on seiskunud kuna lahendamata on maa omandiõiguse küsimus. Matka- ja õpperada on planeeritud ka Tatra jõe kaldale ning Ülenurme alevikust otse üle Pori jõe poldrile. Tähistatud ja valgustatud jalgrattateed on planeeritud Ülenurmelt Voorele, samuti Tartust Ülenurme ja Ülenurmest Külitsesse.

Eerika korruselamute juures asuv korvpalliplats vajab renoveerimist ja välja tuleks ehitada mänguväljak väikelastele ning turvalisuse tagamiseks piirata aiaga.

Uhti külas on plaanitud palliplatsid rajada Reola kultuurimaja taha, samuti peaks seal olema väikelaste mänguväljak. Kõigi suuremate elamuarenduste juurde on kavandatud mängu- ja/või spordiplatsid.

4.1.6 Raamatukogud

Ülenurme vallas on kolm raamatukogu – Külitses, Tõrvandis ja Ülenurmes.

Külitse raamatukogu ja internetipunkt on 2005 aastal viidud üle Külitse küla keskusesse, kus selleks otstarbeks renoveeriti kahetoaline korter Hasartmängumaksu Nõukogu poolt eraldatud investeeringutoetuse abil ja millest on nüüd kujunenud ka sealse rahva kooskäimise koht.

Tõrvandi raamatukogu koos internetipunktiga renoveeriti 2006 aastal ja juurde ehitati raamatukogule nn "muinasjututuba", kus on võimalik läbi viia üritusi nii lastele kui ka täiskasvanutele. Ruum mahutab kuni 32 inimest.

2007 aastal alustati Ülenurme sotsiaal-teenindusmaja renoveerimisega, milles asub ka Ülenurme raamatukogu ja internetipunkt. Raamatukogu sai oma käsutusse uued suuremad ruumid ja uue kaasaegse sisustuse.

4.1.7 Tervishoid ja turvalisus

Arstiabi kättesaadavus vallas on Tõrvandi ja Ülenurme arstipunktis. Hambaravikabinet on Tõrvandi alevikus. Laste tervise tagamiseks on med.õe töökohad Ülenurme ja Tõrvandi lasteaias. Tõrvandi alevikus asub ka OÜ Tartu Ülikooli Tamme apteegi haruapteek.

Turvalisuse tagamisel on kesksel kohal päästeteenistus ja politsei.

Tõrvandi alevikus asub päästeteenistuse komando, kuid alates 2003 aastast asub konstaablijaoskond Tartu linnas, valla konstaabel võtab elanikke vastu vallas kahel tööpäeval nädalas – teisipäeval üks tund vallamajas ja neljapäeval üks tund Tõrvandi alevikus OÜ Olme ruumides.

4.1.8 Sotsiaalhoolekanne

Vastavalt sotsiaalhoolekande seadusele on sotsiaalhoolekanne sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem isikutele või perekondadele toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks ja kergendamiseks ning erivajadustega isikute sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamiseks.

Ülenurme alevikus on 15 kohaline vanurite panasionaat, mis asendab kodu vanuritele ning füüsilise puudega vallaelanikele ja samas majas on heakorrastatud korterid, mida kasutab kaheksa perekonda.

Vallas on tööl kaks sotsiaaltöötajat.

Valla elanikele korraldavad huvialast tegevust Tõrvandis ja Ülenurmes asuvad päevakeskused, mille tegevuses osaleb aktiivselt 60 inimest.

Elanike arv 01.01.2008.a. seisuga oli 5312

Ülenurme valla laste, tööealiste ja pensionäride osatähtsus (%) seisuga 01.01.2008.a

Lapsed vanuses	0-6.a.	389	7,3 %
Vanuses	7-18.a.	864	16,2 %
Tööealised	19-64.a.	3407	64,2 %
Vanurid üle	65.a	652	12,3 %

Ülenurme vallas pakutavad sotsiaalhoolekande teenused:

- Nõustamine:

Kodanikule vajaliku teabe andmine teda huvitavates sotsiaalküsimustes, vajadusel seaduslike huvide kaitsmine kohtus, abistamine sotsiaalsete probleemide lahendamisel

- Eluasemeteenus:

Eluruumide andmine sotsiaalselt mittetoimetulevatele perekondadele, üksikisikutele ja vanuritele.

- Hooldamine hoolekandeesutuses:

Hooldusteenuse ostmine erinevates hoolekandeesutustes 5 inimesele

- Puuetega inimeste hooldamine:

Ülenurme vallas on määratud hooldajad 101 puudega inimesele

- Koduteenus:

Isikutele kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis tagavad harjumuspäras keskkonnas toimetuleku

- Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite toetus:

Vastavalt eelarves ettenähtud vahenditele

- Kooliõpilaste tasuta sõidukaartide andmise korraldamine:

Koolide poolt esitatud nimekirjade alusel

- Nägemis- ja liikumispuudega inimestele tasuta parkimiskaartide andmine:

Arstitõendi ja puudetõendi alusel.

Valla volikogu poolt kinnitatud toetused eelarveaastaks:

Kindlaks määratud toetused:

- Lapse sünnitoetus, matusetoetus, küttepuude toetus, eakate ekskursioonide toetus, eakate jõulupidude toetus,
- Avalduste alusel makstavad ühekordsed toetused eelarves ettenähtud vahendite piires.

4.1.9 Sõprusvald

Ülenurme valla sõprusvallaks on Soome Vabariigi keskosas asuv 6500 elanikuga Joroineni vald. Koostööleping on sõlmitud 23.03.1989.a. ja uuendatud 03.11.2000.a. Leping on sõlmitud arendamiseks mõlemapoolseid sõprussuhteid ja kogemustevahetust ning tutvustamiseks valdade kultuuri, avalikku elu ja tavasid ning edendamaks valdade majanduselu.

4.1.10 Noorsootöö

Seisuga 1.jaanuar 2008.a. elas Ülenurme vallas 1527 7-26 aastast noort, mis moodustab kogu valla elanikkonnast 28,7% ehk enam kui ¼ elanikkonnast.

Üldine teadlikkus noorsootööst ja selle vajalikkusest nii omavalitsuse kui ka ühiskondlikul tasandil on väga madal. Inimesed mõistavad noorsootööd väga tihti kui huvitegevust ringitööna või kriminaalsete noortega tegelemist.

Nende kriteeriumite järgi on noorsootöö vallas toimiv Ülenurme Gümnaasiumi 31 huviringis, muusika- ja spordikoolis ning Reola kultuurimaja 12 taidlus- ja huvialaringis.

Noorsootöö on aga noortele arendavaks tegevuseks tingimuste loomine, mis võimaldab neil oma vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, tasemeõpet ja tööd.

Valla arengukavas aastateks 2008-2011 on probleemina välja toodud tõsiasi, et noortel ei ole väljaspool kooli kooskäimise kohta ning lahendusena sellele toodud Ülenurme alevikku

noortekeskuse rajamine, mille läbi oleks võimalik noori rohkem suunata ja kaasata piirkonna tegemistesse. Senini on vallas välja kujunemata noorsootööga süsteemselt tegelev struktuur ning kindlasti oleks vajadus noorsootöö spetsialisti järele, kes koordineeriks noorsootööd kogu vallas.

Valdkonna käivitamise ning edasise arengu tarvis oleks vajalik kaasata noori kohaliku elu ja noorsootöö korraldamisse ning vallas sisse viia noorsootöö alane struktuur.

Probleemid:

- lasteaiakohtade vähesus
- kohalike elanike passiivsus valla üritustel osalemisel
- vähene huvi tervisespordi vastu
- noortel puudub väljaspool kooli kooskäimise koht
- mänguväljakute vähesus ja amortiseerunud spordiväljakud
- remonti vajavad haridus-, kultuuri- ja spordiehitised
- vähene keele oskus suhtlemisel sõprusvallaga

Strateegilised tegevused

- Ülenurme Gümnaasium 21 sajandi kooliks
- gümnaasiumile juurdeehitus, raamatukogu ja köögi laiendamine
- noori rohkem suunata ja kaasata piirkonna tegemistesse
- erinevatele huvirühmadele suunatud ürituste läbiviimine
- noortekeskuse rajamine
- spordihoonete ja -rajatiste rekonstrueerimine
- muusikakooli ruumide laiendamine
- lasteaia ehitamine
- õpitubade korraldamine noortele koolivaheaegadel
- naabrivalve propageerimine ja rakendamine
- sõprusvallaga koostöö sisukamaks muutmine

4.2 ETTEVÕTLUS, PÕLLUMAJANDUS, TURISM

Ettevõtetel valla arengus on oluline roll – annavad elanikele tööd ja valla elanike maksud on osa eelarve tuludest. Keskkond vallas ettevõtluse arendamiseks on soodne, olemas on vajalik infrastruktuur. Reola ja Tõrvandi tööstuskülade edasiarendamine on üks ettevõtluse laiendamise võimalusi, milleks on otstarbekas kasutada riigi poolt pakutavaid struktuurifondide toetusmeetmeid. Reola tööstusküla teede rekonstrueerimiseks on saadud ERDA-st toetust 560000.- kr.

Äriregistri andmetel (30.05.2007) on Ülenurme valda registreeritud 532 ettevõtet, neist 28 aktsiaseltsi, 378 osaühingut, 60 mittetulundusühingut, 2 tulundusühistut ja 64 füüsilisest isikust ettevõtjat.

Tulenevalt linnalähedasest asukohast ja üldisest põllumajanduspoliitikast on põllumajanduse osatähtsus muu majandustegevuse kõrval tagasihoidlik.

Linnalähedane asend ja olemasolevad võimalused on sobilikud spetsialiseerumiseks ühepäevaturismile.

Eesti Põllumajandusmuuseum asub Ülenurme alevikus ligi 15 ha maa-alal.

Muuseum tegeleb põllumajandusajaloo kogumise, säilitamise, uurimise ja tutvustamisega. Muuseum korraldab näitusi, konverentse, temaatilisi programme, õppepäevi, kaasakiskuva meelelahutusprogrammiga kogupereüritusi, kontserte, tähistab rahvakalendri tähtpäevi ja viib läbi tõuloomade võistlusi.

Lisaks hästi toimivale Eesi Põllumajandusmuuseumile on kavas rekonstrueerida Uhti külas asuv Valge Kõrtsi hoone ja välja arendada avatud ateljee põhimõttel töötav käsitöökeskus. EAS-i "Piirkondliku arengu kavandamise programmist" on eraldatud 99297 krooni Uhti kõrtsi tasuvus- ja teostatavusanalüüsi läbiviimiseks.

Probleemid:

- üldplaneeringu puudumine
- maa kasutamata
- info vähesus
- kvalifitseeritud tööjõu vähesus
- vähene tegelemine ettevõtjate probleemide ja ettepanekute väljaselgitamisega
- vähene informatsioon vaatamisväärtuste kohta

Strateegilised tegevused

- üldplaneeringu koostamine
- nõustamine
- projektide toetamine
- koolituse organiseerimine
- uusi töökohti toetavate projektide toetamine
- turu-uuringute korraldamine
- ühistegevuse soodustamine
- mahepõllumajanduse propageerimine infopäevade ja kohaliku ajalehe kaudu
- kohalikele elanikele ja turistidele suunatud puhketegevuse arendamine
- prioriteetseteks tööstuspiirkondadeks Reola ja Tõrvandi tööstuskülad
- turismi infrastruktuuri väljaarendamine

4.3 INFRASTRUKTUUR JA KESKKOND

Tehniline infrastruktuur moodustab vajaliku keskkonna nii inimestele elamiseks kui ettevõtetele nende funktsioneerimiseks.

Ülenurme valla territooriumi võib jagada kolmeks suhteliselt eraldatud alaks. Seda tingivad eelkõige valda läbivad raudteed: Tartu-Valga ja Tartu-Orava suunal. Valla territooriumil on kokku 14 riigiteed. Olulisemad neist on Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee, Jõhvi-Tartu-Valga maantee ja Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme maantee. Seoses riigimaanteedek rekonstrueerimise ja laiendamisega likvideeritakse mitmed olemasolevad maanteele peale- ja mahasõidud mis tekitab tõsise probleemi transpordis, juurdepääsud kruntidele tuleb tagada kogujateedega.

Valla teede kogupikkus on 107,5 km ning Ülenurme ja Tõrvandi alevike teid on 3,4 km . Teede üldine olukord on rahuldav kuid on ka piirkondi kus olukord on halb. Paljud teed vajavad rekonstrueerimist kuid hetkel ei kata valla eelarvest eraldatud vahendid tegelikke vajadusi. Teede rekonstrueerimisel oleks vajalik rajada ka kergliiklusteed ja tänavavalgustuse.

Vallas tegutseb kolm suuremat katlamaja, neist kaks gaasiküttel ja üks kohalikul küttel

(puiduhake), soojatrassid on amortiseerunud, osa trasse väga pikad ja soojakadu suur, kuid valla prioriteet on kaugkütte säilitamine ja rekonstrueerimine.

Vee ja kanalisatsioonitorustikud on vananenud ja vajavad rekonstrueerimist, puudub heitveepuhasti, samuti vajab puhastamist joogivesi. Kvaliteetse elukeskkonna tagamiseks on vajalik teha investeeringuid keskkonda säilitavatesse meetmetesse (puhastusseadmed, jäätmekäitluse korraldamine), samuti valla heakorra parandamisse.

Haljastusega seotud küsimused vajavad enam tähelepanu Ülenurme ja Tõrvandi alevikus. Esmakordselt vallas korraldati 2000.aastal konkurss Kaunis Kodu ja see konkurss on muutunud traditsiooniks, kaunima kodu omanikke peetakse meeles valla tänukirja ja meenetega.

Valla keskasulates on tänavavalgustus olemas kuid mitmed piirkonnad vajavad veel tänavavalgustuse ehitamist. Olemasolevad toiteliinid on amortiseerunud ning on vajalik nende väljavahetamine. 2007.aastal programmi "Külad valgeks" raames paigaldati tänavavalgustus Tartu mnt äärde linna piirist kuni Ülenurme Gümnaasiumini.

Välisvalgustus on paigaldatud suurematele ristmiketele (Tõrvandi, Ülenurme, Põlva) Tallinn-Tartu-Luhamaa maanteel.

Valla territooriumil asuv Tartu Lennujaam on oluline infrastruktuuri objekt Lõuna-Eestile ja Eestile tervikuna. Valla seisukohalt on olulised eelkõige keskkonnakaitselised ja sotsiaalsed küsimused. Lennuväli seab vallale mitmeid maakasutuse piiranguid, mis haaravad alasid ka väljaspool lennuvälja, teisalt on lennujaam valla elanikele tööandja.

Infotehnoloogia areng vallas on olnud väga kiire, olemas on neli avalikku internetipunkti (Ülenurme raamatukogus, Tõrvandi raamatukogus, Külitse raamatukogus ja Reola kultuurimajas). Arengukavas aastateks 2001-2003 oli valla infotehnoloogia arenguprojekt, mis nägi ette Ülenurme ja Tõrvandi alevike ja nende vahele jääva Ülenurme Gümnaasiumi omavahel ühendamist, kasutades selleks fiiberoptilist kaablit. Projekt teostati OÜ Linking poolt 2002 aasta kevadeks.

Probleemid

- osaliselt amortiseerunud vee- ja kanalisatsioonitorustik
- heitvete puhastamiseks puudub kaasaegne puhastusseade
- asulate ja külavaheteede mitterahuldav olukord
- olmeprügi mahapanek
- lennuvälja piiranguvööndid, lennukite müra
- kiirtee ja raudtee jagavad valla kolmeks eraldatud alaks
- Aardlapalu prügilala reostusohu
- tänavavalgustuse toiteliinid amortiseerunud

Strateegilised tegevused

- uute puhastusseadmete rajamine (projekt "Emajõe ja Võhandu piirkonna vee- ja kanalisatsioonisüsteemiderekonstrueerimine ja laiendamine")
- teede rekonstrueerimine
- ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine
- ohutuse tagamine raudteedel ja maanteedel
- tänavavalgustuse paigaldamine
- puhastusseadmete muretsemine joogivee kvaliteedi tõstmiseks

- jäätmekäitluse korraldamine vastavalt jäätmeseadusele
- konkursi "Kaunis Kodu 200.." jätkamine

TEGEVUSKAVA 2008 - 2011

Valla arengukava igapäevast elluviimist korraldab vallavalitsus välja töötatud tegevuskava aastani 2011 alusel. Tegevuskava elluviimine toimub valla eelarve, riiklike investeringute ja erinevate projektide abil. Arengukava täitmist kontrollib vallavolikogu ja hiljemalt iga aasta 1.oktoobriks võtab vastu otsuse arengukava muutmise kohta.

Tegevus	2008	2009	2010	2011	
Haridus					
Soinaste lasteaia ehitus	20 milj	20 milj.	.		Erakapital, eelarve, fondid
Tõrvandi lasteaia keldri remont		20000			Eelarve
Tõrvandi lasteaia turvalgustus	50000				Eelarve
Tõrvandi lasteaia inventar uuendamine (pesukuivatuskapp, kalander, nõudepesumasinad, maj,juhataja kabineti mööbel, saali kapp, digifotoaparaat, süntesaator)	38000	30000	30000	30000	Eelarve
Tõrvandi lasteaia õppeotstarbelised vahendid (arvuti, õppetarbed rühmaõpetajatele, sporditarvete kaasajastamine, õuesõppe vahendid, kaasaegsed õppevahendid)	65000	50000	50000	50000	Eelarve
Ülenurme lasteaia inventar	63000	50000	50000	50000	Eelarve
Ülenurme lasteaia keskküttesüsteemi ja elektrisüsteemi rekonstrueerimine		100000	100000		Eelarve
Ülenurme lasteaia rühmaruumi remont	500000				eelarve
Ülenurme lasteaia turvalgustus	50000				eelarve
Ülenurme lasteaia õppeotstarbelised vahendid (õppevahendite-aabitsate uuendamine, arengumapid 120-le lapsele, õppetarbed rühmaõpetajale, spordivahendite kaasajastamine, muusikaliste instrumentide täiendamine)	90000	70000	70000	70000	eelarve

Ülenurme lasteaia mänguväljak	100000				Fondid
Ülenurme Muusikakooli muusikainstrumendid	60000	100000	100000	100000	Eelarve
Ülenurme Muusikakooli inventar	20000	20000	20000	20000	Eelarve
Ülenurme Muusikakooli koolimööbel rühmatundide klassi	20000	20000			Eelarve
Ülenurme laulustuudio helipult		30000			Eelarve
Ülenurme Muusikakooli videoprojektor		60000			Eelarve
Ülenurme muusikakooli õpetajate laudad-toolid			50000		eelarve
Ülenurme Gümnaasiumi juurdeehituse projekteerimine	1 milj.	1 milj			Eelarve
Ülenurme Gümnaasiumi juurdeehitus	15 milj	25 milj.	20 milj		Eelarve, fondid (KOIT)
sh. tööõpetusklasside ehitus	3 milj.				
sh. raamatukogu ehitus	4 milj				
sh. söökla rekonstrueerimine	5 milj.				
sh. koolimajade soojustamine	1 milj	5 milj			
sh. tulekahjusignalisatsiooni väljaehitamine	1 milj	1 milj			
sh. tuletõkkeuste paigaldamine	1 milj				
sh. ventilatsioonisüsteemi väljaehitamine		2 milj			
sh. küttesüsteemi renoveerimine ja soojussõlme ümberehitus		5 milj	5 milj		
sh. internaadi väljaehitus (10 kahelist tuba)			5 milj		
... sh Ülenurme Gümnaasiumi klassiruumide ehitus		7 milj	10 milj		
Ülenurme Gümnaasium 21 sajandi kooliks (15.milj.)		5 milj.	5 milj	5 milj	Fondid , eelarve
Ülenurme Gümnaasiumi staadioni renoveerimine		3 milj	5 milj		Fondid, eelarve
Tõrvandi spordihoone akende vahetus		120000			
Ülenurme spordihoone	850000				

renoveerimine					
Spordihoone rõivistute remont		400000			Eelarve
Telefonisüsteemi uuendamine	90000				Eelarve
Valvekaamerate süsteemi väljaehitamine	150000				Eelarve
Aula remont, valgustus, võimendus, eesriided, kardinad, toolid		310000			Eelarve
Klasside sanitaarremont	250000	250000	250000		Eelarve
Kultuur, sport					
Reola kultuurimaja saali ja lava elektrisüsteemi vahetus	400000				Fondid, eelarve
Reola kultuurimaja külmaveetorustiku väljavahetamine ja veemõõtja paigaldus		100000	200000		
Reola kultuurimaja turvalgustussüsteemi ja tulekahjusignalisatsioonisüsteemi paigaldamine	50000				Eelarve
Reola kultuurimaja kiigeplatsile vabaõhulava ehitus koos pinkidega	100000	300000			Eelarve, fondid
Kultuurimaja territooriumile välisvalgustuse paigaldamine		100000			Eelarve, fondid
Reola Kiigeplatsile tantsupõranda ehitus			100000		Eelarve, fondid
Reola Kiigeplatsil asuva tiigi puhastamine		40000			Fondid, eelarve
Reola kultuurimaja taha palliplatside rajamine	10000	10000			Eelarve, fondid
Külitse Kiigemäele vabaõhulava ehitus				300000	Fondid, eelarve
Külitse Kiigemäele tantsuplatsi ehitus			100000		Fondid, eelarve
Ülenurme alevikus noortekeskuse ruumide remont	300000				Eelarve
Ülenurme noortekeskuse sisustamine (lauad, toolid, kapid, arvutid, muusikakeskus)		200000	50000	50000	Eelarve, fondid
Tõrvandi aleviku noortekeskuse ruumide remont	500000	300000			Eelarve, fondid

Tõrvandi aleviku pargis väikelaste mänguväljaku rajamine		250000			Eelarve, fondid
Tõrvandis skatepargi rajamine				500000	Eelarve, fondid
Ülenurme alevikus tennise- ja palliplatsi renoveerimine		300000			Eelarve, fondid
Ülenurme alevikus Poldri tiigi haljasalale laste mänguväljaku rajamine			100000	300000	Eelarve, fondid
Tõrvandi parkmetsa matka – ja õpperaja rajamine			400000	400000	Eelarve, fondid
Tõrvandi tennisehalli ehitus	26 milj				Erakapital
Tatra jõe kaldale matka- ja õpperaja rajamine				300000	Eelarve, fondid
Jalgrattateede ehitus Ülenurme-Tartu	1,5 milj.	1.milj	500000		Eelarve, fondid
Eerika korruselamu juures asuva korvpalli- ja mänguväljaku renoveerimine		100000			eelarve
Valge Kõrtsi teostatavus- ja tasuvusanalüüsi koostamine	116820				EAS, eelarve
Valge Kõrtsi renoveerimine		10 milj.	11 milj	1 milj	EAS, eelarve
Eesti Põllumajandusmuuseumi kultuuriürituste toetamine	50000	50000	50000	50000	Eelarve
Sotsiaalhooldus					
Vanuritemaja koridori san.remont	100000				Eelarve
Infotehnoloogia					
Riist- ja tarkvara kaasajastamine	50000	75000	75000	100000	Eelarve
Keskkonnakaitse					
Räni küla vesi ja kanalisatsioon	1 milj	3,5milj			Eelarve
Ülenurme ja Tõrvandi aleviku ning Reola ja Uhti küla ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine EL Ühtlustusfondi projekti alusel	20 milj.	20 milj.			EL ühtlustusfond, eelarve
Teed					
Teede rekonstrueerimine	2 milj.	2 milj.	2 milj.	2 milj.	Minist. Eelarve

Asfaltkattega teede pindamine	1 milj	1 milj	1 milj	1 milj	Eelarve
Tänavavalgustuse rek.	900000	1,5 milj	1 milj.	1 milj.	Eelarve
Vallavalitsus					
Vallamaja akende vahetus	100000				Eelarve
Vallamaja remont	200000	100000			Eelarve
					Eelarve